

OPETUSMINISTERIN TAPAAMINEN 2

14.9.2012, klo 13.30 – 14.45

EDUSKUNTATALO, HELSINKI

Läsnä:

Opetusministeri Jukka Gustafsson

Opetusneuvos OKM Elise Virnes

Hirvonen Maija, AEO ry, JAMK AOKK

Kekki Kimmo, AEO ry pj

Vähätalo Tapio, AEO ry hallitus

Hituri Raija, AEO ry hallitus

Mäenpää Merja, AEO ry hallitus

Laiho Sari, DUUNARI – projekti, AEO ry hallitus

(AEO ry , Ammatilliset erityisopettajat ry)

AMMATILLINEN ERITYISOPETUS, tilanne ja kehittäminen (asialista liitteenä).

Ohjelma:

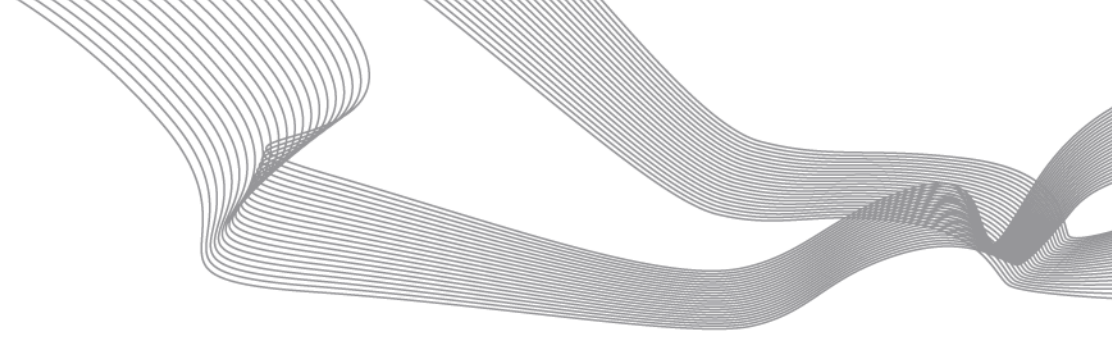
Osallistujien lyhyt esittäytyminen.

Opetusministeri Jukka Gustafsson avaa tilaisuuden.

Keskusteluaiheet:

1. Ammatillisen erityisopetuksen nykytilanne
2. Ammatillisen erityisopetuksen koordinointi
3. Ammatillisen erityisopetuksen rahoituksen eriarvoisuus

1. AEO ry:n puheenjohtaja Kimmo Kekki kertoo ammatillisen erityisopettajuuden lakkauttamiskehityksestä. Ammatillisella erityisopettajalla ei ole virkanimekettä huolimatta koulutuksesta ja vaikka opiskelijoiden erityisen tuen tarve ammatillisissa aineissa on todettavissa voimakkaana. Jyväskylän ammattikorkeakoulun, ammatillisen

erityisopettajakoulutuksen kouluttaja, KT Maija Hirvonen kertoo, että ammatillinen erityisopettajakoulutus on kehittynyt ja edelleen keskustellaan siitä, mikä on ammatillisen erityisopettajakoulutuksen vaade? Millä pätevyydellä koulutukseen voi tulevaisuudessa hakeutua? Tarvitaanko AMK – tasoista vai yliopistotasoista koulutusta?

Ammatillinen erityisopettajuus hakee omaa profiiliaan, oikeutustaan ja asemaansa.

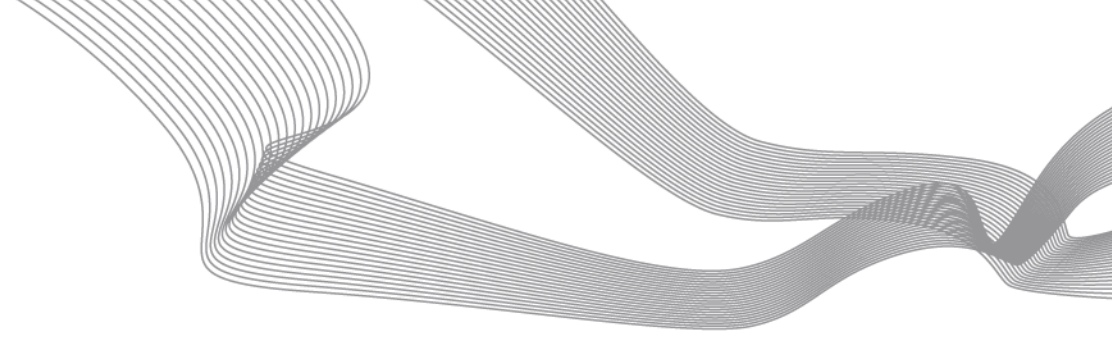
Opetusministeri Jukka Gustafsson esittää kysymyksen, mitkä ovat konkreettiset toimenpiteet, stepit, tavoitteen saavuttamiseksi?

Puheenvuoroissa ehdotetaan työryhmän asettamista pohtimaan ammatillisen erityisopettajakoulutuksen kehittämistä. Samoin ehdotetaan asetusten ja normien kehittämistä ammatillisen erityisopettajuuden tueksi sekä säädösten kautta nimettävien erityisopetuksen tehtävien kohdentamista ammatillisille erityisopettajille. Todetaan, että kaikilla toisen asteen ammatillisilla oppilaitoksilla ei ole lähtökohtaisesti halua ottaa opiskelijoikseen erityisen tuen tarpeessa olevia opiskelijoita.

Puheenvuoroissa korostetaan, että ammatillisen koulutuksen on kehitettävä toimintaansa kohti tulevaisuuden inklusiivista oppilaitosta ja kyettävä vastaamaan kaikkien opiskelijoiden huutoon. Ei ole syytä tavoitella tapoja erityttää opiskelijoita esimerkiksi opiskelijavalinnan keinoin. Ammatilliseen erityisopetukseen on osoitettava koulutuksen tarjoajia tarkemmin ohjaten riittävät resurssit kaikkien nuorten ohjaamiseksi. Toisen asteen ns. normaalissa ammatillisessa koulutuksessa osataan laatia opiskelijalle asetusten mukainen HOJKS, mutta edelleen huolehditaan liian vähän siitä, että HOJKSiin merkityt, opiskelijalle kuuluvat oikeudet toteutuvat opiskelijaa hyödyntävällä ja mielekkäällä tavalla. Tällä tavalla lisätään läpäisyä sekä edistetään opiskelijoiden työllistymisen mahdollisuuksia aktiivisesti.

Keskustellaan myös yläkoulun sanallisen päättötodistuksen saaneista opiskelijoista (mukautetun opetussuunnitelman mukaisesti perusasteella opiskelleet), ja vaikeudesta selvittää nuoren todellista osaamista todistusten perusteella.

Opetusministeri Jukka Gustafsson toteaa, että valmisteilla on koulutuksellisen tasa-arvon toimenpideohjelma, jossa asiaa voitaisiin käsitellä. Gustafsson toteaa, että uudet

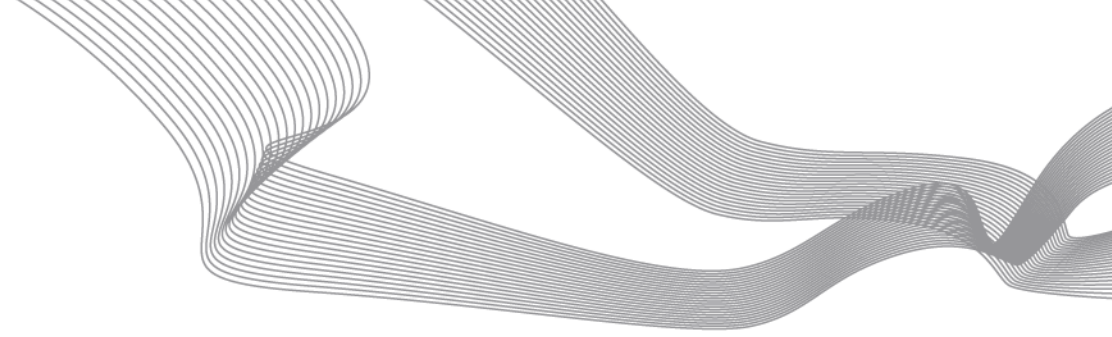

tutkimustulokset osoittavat, että yläkoulusta päättötodistuksen saavista pojista 6 %:lla ei ole mitään mahdollisuuksia jatkaa toisen asteen koulutuksessa luku- ja kirjoitustaidon puutteiden vuoksi. WHO:n tekemän tutkimuksen mukaan opettajien huomio kiinnittyy hyviin opiskelijoihin. Opetusneuvos Elise Virnes avaa keskustelua erityisopetuksen jatkumosta ja perusasteella annettavista ns. ”armovitosista” ja tuon toimintatavan seurauksista. Todetaan, että opetushenkilöstön asenteissakin on kehitettävää.

Keskustellaan erityisopetuksen luonteen muutoksesta perusasteen ja aikuiskoulutuksen välillä. Koko erityisopetuksen kentän jatkumon varmistaminen vaatii ennakointia, suunnittelua ja koordinoitua. Erityisopetus käsitteenä ja toimintana on laajaa ja monisyistä ja käsittää monia elämänalueen pulmia. Erityisopetus ei ole pelkkää pedagogiikkaa ja erityisesti se ei ole sitä ns. normaalissa toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa. Opetusministeri Jukka Gustafsson ehdottaa ammatillisen erityisopetuksen mukaan ottamista tasa-arvon toimenpideohjelman virkamiestyöhön. Opetusneuvos Elise Virnes toteaa, että mukaan voidaan ottaa ammatillisen erityisopettajan asema ja työnkuva. Elise Virnes jatkaa vielä ammatillisen erityisopetuksen olevan myös oppilaitoksen johtamiskysymys. Virkamiestyönä kehitetään toimenpiteitä, joissa velvoitetaan oppilaitosjohtoa ottamaan huomioon erityisopetuksen realiteetit. Todetaan yleisesti, että erityisopetukseen kohdistuva asenneilmapiiri oppilaitoksessa vaikuttaa suoraan keskeyttämiin ja todetaan ennakkoinnin tärkeys keskeyttämisen ehkäisyssä.

Opetusneuvos Elise Virnes ehdottaa tehtäväksi tutkimusta erityisopiskelijoiden keskeyttämisen syistä.

Opetusministeri Jukka Gustafsson esittää kysymyksen ammatillisten erityisopettajien lukumäärästä Suomessa. KT Maija Hirvonen toteaa, että lisäkoulutuksen tarvetta ei ole, ammatillisia erityisopettajia valmistuu vuosittain tarpeeksi, mutta tehtäviä ei ole tarjolla ammatillisen erityisopettajan nimikkeellä ns. normaalissa toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa.

AEO ry:n hallituksen jäsenihteeri Tapio Vähätalo kertoo, että ammatillisen erityisopettajan nimikkeellä toimii 400+ henkilöä, joista kahta lukuun ottamatta kaikki ammatillisissa erityisoppilaitoksissa.

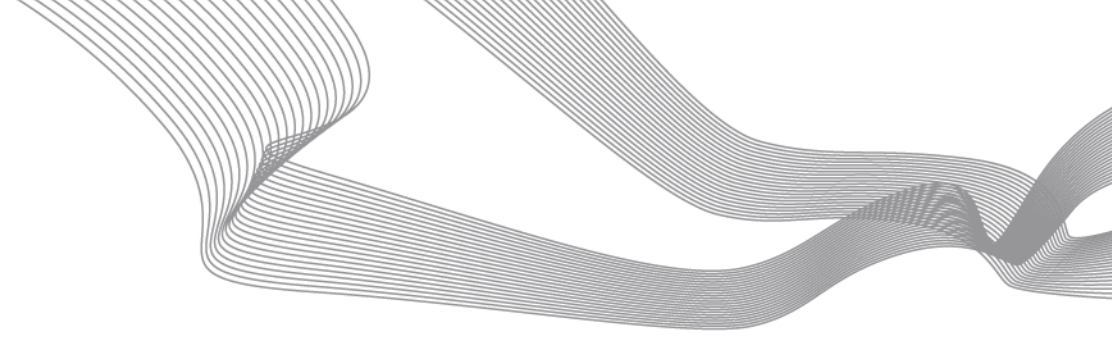
2. Oppilaitosten erityisopetuksen koordinaattorin tärkeää asemaa ja toimintaa halutaan korostaa. Opetusneuvos Elise Virnes kysyy, saavutetaanko erityisopetuksen, opiskelijahuollon sekä opinto-ohjauksen yhteistyön lisäämisellä lisäarvoa opiskelijan opintojen tukemiseen? Onko yhteistyötä syytä kehittää ja tiivistää edelleen? Yhdistämistä on kokeiltu ja kehitetty monissa oppilaitoksissa ja tuloksia pidetään opiskelijan kannalta positiivisina. Joissakin oppilaitoksissa laaditaan jo hyvinvointisuunnitelmia.

Kuten edellä todettiin, erityisopetus ei ole ainoastaan pedagogiikkaa, vaan myös esimerkiksi elämänhallintataitoja.

Opetusministeri Jukka Gustafsson toteaa lopuksi, että linjakorjausten jälkeen tietyt koulutukselliset asiat ovat Suomessa hyvällä tolalla (AMK ja yliopistot). Yhä edelleen ratkaisematta ovat toisen asteen koulutuksen keskeyttämispulmat ja työssäoppimisen kehittämistyö on edelleen kesken.

Erityisopetuksen rahoituksen kohdentumisesta ollaan huolissaan ja todetaan, että ns. normaalin toisen asteen ammatillisen koulutuksen kyseessä ollessa valtionavustus ei kohdennu kaikkineen ammatilliseen erityisopetukseen. Opetusministeri Jukka Gustafsson sekä opetusneuvos Elise Virnes kysyvät tarvittaisiinko enemmän ohjausta ammatillisen koulutuksen järjestäjille, johon kysymykseen vastataan, että näkemyksemme mukaan tarvittaisiin.

Opetusneuvos Elise Virnes summaa, että on luotava viranomaismalli, jossa huolehditaan siitä, että HOJKS toteutuu suunnitelman mukaisesti ja vaaditaan opiskelijakohtaisesti

kirjaamaan, mitä on toteutettu. sama lomake toimii myös oppilaitoksen laadun kehittämisen työkaluna. Valvotaan, että raha kohdentuu oikeaan osoitteeseen.

Opetusministeri ehdottaa OKM:n jalkautumista oppilaitoksiin. Opetusneuvos Elise Virnes pitää ajatusta hyvänä ja toteutettavana.

Työryhmän kokous päätetään klo 14.45 ja seuraavan kokoontumisen ajankohdasta päätetään myöhemmin. Tavoitteena on kokoontua seuraavan kerran keväällä 2013. Ammatillisen erityisopetuksen asioissa olemme yhteydessä opetusneuvos Elise Virnekseen.

Sari Laiho

projektivastaava DUUNARI – projekti

AEO ry hallituksen jäsen

Jakelu:

Opetusministeri Jukka Gustafsson

Opetusneuvos Elise Virnes

Kimmo Kekki, AEO ry pj